

Beslutningsgrunnlag for stivsildre *Micranthes hieraciifolia* (Waldst. & Kit. ex Willd.) Haw.

Bakgrunnsinformasjon

Stivsildre er en såkalt sirkumpolar-alpin plante. Det vil si at den vokser rundt hele den nordlige halvkule i arktiske strøk og i alpine områder. Den finnes både på fastlandet og på Svalbard. Stivsildre vurderes som livskraftig (LC) på Svalbard. Der forekommer den hyppig og er knyttet til litt fuktig tundra. Dette kunnskapsgrunnlaget omhandler kun forekomstene på fastlandet.

Stivsildre er knyttet til fuktige, kalde vegetasjonstyper i fjellet (snøleier, fuktheier, frosttundra) på baserik grunn og er knyttet til NiN-typene snøleie (T7-C6-9), kalkrik mosetundra (T9-C2), kalkrik finjordsflekke (T19-C2) og kalkrik fjellgrashei og grassnøleie (T22-C3-4).

Det er underarten ssp. *hieraciifolia* som finnes i den atlantiske regionen, men også i Beringia hvor underart ssp. *longifolia* kommer inn i tillegg.

Status

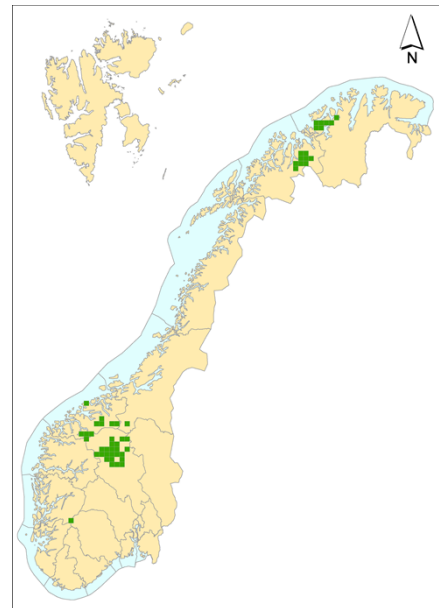
Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter 2015 (2010: livskraftig (LC), endringen skyldes ny tolkning av tidligere data).

Arten forekommer i Dovrefjell og Jotunheimen (Oppland), Geiranger, Rauma og Eide (Møre og Romsdal), Kåfjord og Nordreisa (Troms), Stjernøya og Seiland (Finnmark). Arten er godt kartlagt, men bør ettersøkes i større grad i fjellene nær kysten i Møre og Romsdal. Det er rapportert to funn i Artsobservasjoner nær hverandre i Eide kommune. Det er rapportert ett funn i Odda, Hordaland, i Artsobservasjoner. Denne lokaliteten bør oppsøkes av en erfaren botaniker for å bekrefte artens forekomst her. Dersom arten finnes på denne lokaliteten vil det i så fall være det sørligste funnet av arten i Norge.

Påvirkningsfaktorer

Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1	Klimatiske endringer > Regionale	Arten er knyttet til fuktige, kalde vegetasjonstyper i fjellet (snøleier, fuktheier, frosttundra) og blir negativt påvirket av temperaturøkning	Pågående	Hele populasjonen påvirkes (> 90%)	Langsom, men signifikant, reduksjon (< 20% over 10 år eller 3 generasjoner)

Antall individer	-
Antall lokaliteter	5
% europeisk bestand	25-50%
% verdens bestand	<1%

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å opprettholde dagens rødlistekategori på Norsk rødliste for arter (EN – sterkt truet) frem til 2035. Arten er truet av klimaendringer som gjør det vanskelig å oppnå en lavere rødlistestatus for arten. Med langsom reduksjon av dagens forekomstareal er det imidlertid ikke forventet at arten får en lavere status før 2035. For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Forekomstareal	>10 km ²	<10 km ²
Delmål 2	Antall individer	>50	<50

Kunnskapshull

Prosjekter som vil dekke kunnskapshull hos arten:

Prosjekt	Navn	Kategori	Beskrivelse	Innhold
Prosjekt 1	Overvåking	Bestandsutvikling	Bestandsutviklingen er basert på lavere innsamlingshyppighet i norske herbarier. Det samles generelt mindre til vitenskapelige samling, men overvåking kan gi bedre kunnskap om den reelle nedgangen.	For å vite sikkert hvordan bestandsutviklingen for arten er, bør kjente forekomster for arten oppsøkes. Alle forekomster må stedfestes og arealestimeres. Det må etableres overvåking på et utvalg av forekomstene for å følge utviklingen av totalbestanden over tid. Gjentak bør gjøres hvert tredje år.
Prosjekt 2	Taksonomi	Genetiske variasjon på fastlandet	Arten er livskraftig på Svalbard, men det bør undersøkes om det er genetiske varianter på fastlandet som bør ivaretas.	Individer fra flere forekomster i alle områder arten befinner seg på fastlandet, må samles inn. I tillegg må det samles inn individer fra Svalbard. Moderne molekylære analyser, som RAD-sekvensering, bør benyttes for å undersøke genetisk variasjon for stivsildre i Norge.

Tiltak

Det er ikke foreslått noen tiltak for arten.

Tiltaksanalyse – tiltakspakker

Det er ikke mulig å foreslå tiltakspakker med mer enn 50% sannsynlighet for måloppnåelse.

Samlet vurdering og anbefalte tiltak

Ingen tiltakspakker er foreslått. Dette skyldes at arten først og fremst truet av klimaendringer, og avbøtende tiltak er ukjent. Omfanget av bestandsnedgangen er ikke kartlagt og det anbefales at det settes i gang overvåking av arten (prosjekt 1). Dette vil også gi økt kunnskap om påvirkningsfaktorer for arten og om det finnes tiltak som bør iverksettes. Individer fra fastlandet bør sammenlignes med individer fra Svalbard for å undersøke om det er egne genetiske varianter på fastlandet som bør sikres ved *ex situ*-bevaring.

Aktuelle virkemidler

Det er ikke foreslått tiltakspakke eller spesifikke tiltak. Ingen anbefalte virkemidler.

Samlet vurdering og beskrivelse av virkemiddelpakke

Det er ikke foreslått tiltaks og tiltakspakke med mer enn 50% måloppnåelse (oppretholde på dagens rødlistekategori EN frem til 2035).

Arten er sterkt påvirket av de pågående klimaendringene. Selv om det er identifisert virkemidler som vil svare på kunnskapshull, så er ikke de tilgjengelige virkemidlene tilstrekkelig for å stoppe endringer som skjer pga. påvirkningsfaktoren. Kunnskapen om utbredelse er meget god (mørketall 1,5), men påvirkningsfaktoren kan ikke reguleres ved bruk av virkemiddelet prioritert art (Nml §§23 og 24). Etablering av ytterligere verneområder vurderes ikke som relevant av samme årsak.

Virkemiddelet ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur vil kunne dekke inn kostnader i forbindelse med nødvendig kunnskapsinnhenting. Ny kunnskap vil kunne avklare om det er behov for evt. *ex situ* bevaring og om det er andre tiltak som kan vurderes.

Anbefalt virkemiddelpakke

Ingen anbefalt virkemiddelpakke.

Anbefalte prosjekter

Prosjekter som vil dekke identifiserte kunnskapshull hos arten/naturtypen

Prosjekt	Virkemiddel nr.	Virkemiddel
1	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (Overvåke bestandsutviklingen)
2	12.2.2	Ny budsjettpost - Tiltak til bevaring av trua natur (Taksonomi – genetisk variasjon)